

Напрям 1
«Трансформація продовольчої безпеки в Україні.
Регіональна економіка і збалансоване природокористування»

культур є обробіток ґрунту, який визначається різними системами землеробства: безплужною, точною, No-till, Strip-till, розумною. Всі системи землеробства спрямовані на якісний обробіток ґрунту із збереженням навколишнього середовища та підвищенням якості продукції.

Сучасні інтенсивні системи землеробства мають високе технічне оснащення виробництва, ефективні способи обробітку ґрунту, внесення органічних і мінеральних добрив із розрахунку на запланований врожай, розширене відтворення родючості ґрунту, інтенсивні ґрунтозахисні технології вирощування сільськогосподарських рослин, а також меліоративними заходами. Перераховані заходи є обов'язковими елементами отримання органічної продукції.

Список використаних джерел:

1. Органік в Україні. Федерація органічного руху в Україні. Електронний ресурс. URL : [http://organic.com.ua/organic – v – ukraini/](http://organic.com.ua/organic-v-ukraini/)

2. Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні // Ефективна економіка, 2013. № 10. Електронний ресурс. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2525>.

3. Коломієць Л.П., Шевченко І.П., Повидало М.В., Терещенко О.М. Ефективність вирощування зернових культур за органічного землеробства на схилових агроландшафтах// Вісник аграрної науки, 2022. №8(83). С. 28.

4. Галина Куничак, Ольга Дутчак, Наталія Матвієць, Володимир Матвієцьк Гречка в органічному виробництві// Агробізнес, 2022. №2. С. 39.

Македон Галина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ПЕРШІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ

Впродовж тридцяти років незалежності України, до початку повномасштабної війни, спостерігалися різнонаправлені процеси в економіці та суспільстві, проте якість життя населення поступово зростала, що в різні періоди проявлялося як через розширення споживчих можливостей домогосподарств, розвиток соціальної та інформаційно-комунікаційної інфраструктури, покращення доступу до інформації та нових технологій, так і через становлення громадянського суспільства та демократичних інститутів.

Позитивні зміни у рівні та якості життя населення, які були запуснені впродовж трьох років до пандемії коронавірусу, встигли набути характеру резильєнтності, оскільки у 2021 році ключові показники не просто призупинили річне падіння, а й продовжили тренд трирічного зростання. Проте, через війну, за підсумками 2022 року очікується суттєве падіння доходів та зростання масштабів бідності, що неминуче призведе до зниження якості життя населення на тривалий період.

Внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну практично не залишилось такої сфери життя суспільства, якої б тією чи іншою мірою не

Всеукраїнська науково-практична конференція
«Міжгалузеві наукові дослідження:
можливості та варіанти впровадження»

торкнулась війна. Зазнала істотних змін і сфера споживання населенням товарів та послуг. Чим масштабнішою та тривалішою буде війна, тим глибші та радикальніші зміни відбуватимуться у сфері споживання.

Можливості населення купувати різного роду товари та послуги визначаються передовсім рівнем заробітної плати – головної складової доходів працюючого населення, а також бази для відрахування податків до бюджетів усіх рівнів, фінансування пенсій, соціальних допомог тощо. На рис. 4.1. чітко видно негативний вплив війни на початку 2014 року, коли криві реальної заробітної плати та інфляції різко розійшлись в різні боки, потім ситуацію вдалось дещо вирівняти, проте з початком повномасштабного вторгнення росії реальна заробітна плата зазнала безпрецедентного падіння, а індекс цін різко пішов угору. Очікується, що до кінця 2022 року реальні показники інфляції можуть становити 30-32% (попередньо 124,8%) [1].

Хоча в Україні сьогодні немає цілком безпечних територій, проте найкраща та стабільна ситуація з точки зору можливостей забезпечити споживання звичних продуктів харчування в сім'ях, яким не довелось переїздити та які проживають не в зоні ведення бойових дій. Зрозуміло, що через падіння доходів та різке здорожчання продовольчих та непродовольчих товарів і ця категорія населення вимушена дещо переглянути свій споживчий раціон, проте зміни в ньому не будуть такими істотними.

Зовсім інша ситуація серед сімей, які вимушені переїхати в інші регіони через бойові дії або окупацію. При евакуації лише небагатьом вдалось вивезти більше, ніж речі найпершої необхідності. Зрозуміло, що ніяких запасів продуктів харчування не вивозилось, а на новому місці проживання таким сім'ям часто доводиться купувати усе, починаючи від одягу та взуття, і закінчуючи посудом і побутовим приладдям. Через загальний низький рівень доходів частка населення, яка має заощадження, або так звану подушку фінансової безпеки, і до війни була невисокою. Так, під час проведення групою «Рейтинг» П'ятнадцятого загальнонаціонального опитування щодо зайнятості і доходів у липні 2022 року 41% населення відповіло, що при припиненні поточних надходжень (заробітної плати, пенсії, соціальної допомоги тощо) наявних заощаджень вистачить менше, ніж на місяць, 17% - до двох місяців, 15% - до трьох місяців, і лише кожна п'ята сім'я зможе прожити за рахунок заощаджень до півроку та довше; 45% населення відповіли, що за останні пів року економічне становище їхньої сім'ї однозначно погіршилось, ще 29% - скоріше погіршилось, у 23% не змінилось.

Через війну у споживанні непродовольчих товарів відбудуться відчутні зміни. По-перше, внаслідок здорожчання продуктів харчування та комунальних послуг з одночасним скороченням доходів можливості купувати непродовольчі товари істотно звужаться. По-друге, ціни на всі групи непродовольчих товарів зросли, в середньому на чверть, отже, вони є менш доступними для населення. По-третє, асортимент товарів, що завозиться в Україну, звужився, а виробництво власних брендів скоротилось, а якщо мова йде про окуповані території або зону

Напрям 1
«Трансформація продовольчої безпеки в Україні.
Регіональна економіка і збалансоване природокористування»

бойових дій, то взагалі закрилось. Лише невеликій кількості підприємств вдалось переїхати та налагодити виробничі процеси на відносно безпечних територіях. Відтак населенню доводиться купувати те, що є в наявності, термін замовлення з-за кордону є занадто тривалим, та і більшість компаній, що пропонували такі послуги, припинили свою діяльність через падіння попиту та складну і ризиковану логістику.

Внаслідок повномасштабного вторгнення кардинальні зміни відбулись у сфері споживання послуг. З початку війни пошкоджено багато приміщень шкіл, університетів, коледжів, лікарень, інших медичних установ, частина з них не підлягає ремонту та є непридатною для використання. Матеріально-технічна база освітніх та медичних закладів зазнала не лише руйнувань, а й мародерства на територіях, які потрапили під тимчасову окупацію. Вивезено комп'ютерну техніку, лабораторне обладнання, унікальне медичне обладнання, зруйновано діагностичні центри. Збитки від війни наразі неможливо точно підрахувати, але вже зараз зрозуміло, що мова йтиме про мільярдні суми. Значних руйнувань зазнали заклади освіти на територіях, що перебували під тимчасовою окупацією. Так, на деокупованій Херсонщині зруйновано 22 заклади, з них 14 шкіл, інші мають пошкодження від 50 до 90%. Надскладних руйнувань зазнали 23 садочки, 5 профтехучилищ, два заклади вищої освіти. Найбільших пошкоджень зазнали заклади освіти в сільській місцевості, матеріальна база закладів розграбована [2].

Список використаних джерел:

1. Самооцінка домогосподарствами доступності окремих товарів та послуг у 2021 році. Державна служба статистики України (2022). URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/03/sdotp_21.pdf

2. Якість життя населення України та перші наслідки війни / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Реут А.Г., Крикун О.І., Когатько Ю.Л., Заяць В.С., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім.М.В. Птухи. — Електронне видання. — Київ, 2023.

Маслак Юлія,
студентка 2 курсу спеціальності «Облік і оподаткування»
Дворник Інна
к.е.н., доцент
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні відзначається необхідність визначення сутності права власності на природні ресурси, зокрема це стосується землі. Вирішення цієї проблеми сприяло б ефективному використанню природнього багатства та його переваг, як для агропромисловості чи приватних осіб, так і для держави загалом [2].

Основу земельних ресурсів становлять сільськогосподарські угіддя, які складають близько 41,5 млн га або 68,8 % від земельного фонду України, з них: